

A black office chair with a high back and a five-point base is positioned in a vast, arid, orange-brown landscape under a hazy sky. The chair is the central focus, contrasting the modern office furniture with the natural, desolate environment.

02.

Zaměstnanost a dopad na místní trh práce

Opravdu gigafactory vyřeší nezaměstnanost v kraji nebo naopak ohrozí stávající zaměstnavatele?

Zástupci projektu často prezentují jako hlavní argument pro vznik nových průmyslových zón masivní nabídku nových pracovních míst nejen v GF, ale také v návazných provozech a odvětvích. Česko má už v tuto chvíli nejvíce průmyslových ploch v přepočtu na 1000 obyvatel v střední a východní Evropě. 11,7 mil m².

Všichni navíc známe příběhy, kdy slibované tisíce pracovních míst nakonec zaplnili agenturní pracovníci odjinud, zatímco místní získali převážně nekvalifikované a hůře placené pozice. Budeme chtít jasně slyšet, jaká je garance, že se tato situace nebude opakovat právě tady, v Dolní Lutyni.

Naše obavy plynou z faktu, kdy se neustále zmiňuje v souvislosti s Moravskoslezským krajem pojem vysoká nezaměstnanost. Často se hovoří také o nezaměstnatelných. Aktuální míra nezaměstnanosti v kraji je 5,82% na ÚP je registrováno přibližně 47,2 tis. uchazečů, z toho přibližně 18 tis. dlouhodobě nezaměstnatelných.

Na území MS kraje bylo zaměstnáno **45 331** cizinců, právě z důvodu, že některá místa jsou pro zaměstnavatele obtížně obsaditelná občany ČR.

Mezi tyto pozice patřili mimo jiné montážní dělníci, nástrojáři, dělníci v oblasti výstavby budov, pomocní pracovníci ve výrobě, řidiči nákladních automobilů, obsluha zařízení na zpracování kovů/plastů, obsluha strojů na balení ...

Z diskuse vyplynulo, že jejich příchod se neuvazuje ani z polského území, neboť i tamní obdoba GF společnosti LG, vzdálená pouhých 250 km, výrobu omezuje a sama hledá zaměstnance. Ze studie vychází, že v dosahu 30 km je zaměstnaných 133 tisíc osob, a tito zaměstnanci jsou potenciálem pro zaměstnance v GF. V maximální variantě je počítáno se 7600 pracovními místy.

Studie předpokládají, že přítomnost takto velkého zaměstnavatele bude mít velmi pozitivní dopad. Nabízená nová místa budou mít vyšší mzdu, nežli je současný průměr v našem kraji. Hovoří se o 50% až 80% navýšení oproti tomuto průměru. Počítá se s fluktuací, tedy změnou pracovního místa, ve výši 14-17 %, z výše uvedeného objemu 133 tis. zaměstnanců, převážně kvůli výše mzd. Sází se tedy na to, že dojde k přetažení zaměstnanců z okolí, včetně Polska.

Již zde je vliv na Polsko zřetelný.

Toto má zapříčinit tlak na stávající zaměstnavatele v tom, že budou muset na vzniklou situaci reagovat zvýšením mzdy ve svých provozech. Vyslechli jsme si rovněž reakci od místního zaměstnavatele v tom smyslu, že toto neslyší rádi. Podle zhotovitelů může dokonce nastat situace, že si menší zaměstnavatelé budou muset vyhodnotit, zda z lokality odejít. Obáváme se, že výše uvedená likvidace lokální oborové diverzifikace práce regionu ublíží.

Pokud bude v regionu jediný velký zaměstnavatel v podobě zahraniční firmy, který ostatní menší regionální podnikatele vytlačí, dojde fakticky k zániku konkurenčního prostředí na trhu práce a tento nový velký zaměstnavatel se stane monopolem, který bude diktovat podmínky a v případě nevyslyšení hrozit odchodem, který by měl devastační účinky.

Skutečnost, že je ze strany zhotovitelů skutečně počítáno i s eventualitou v podobě likvidace lokální diverzifikace pracovního trhu zanechala po této diskuzi hořkou pachut. Přes výše uvedené bylo zhotoviteli sděleno, že se zde nepracuje s předpokladem, že by místa obsadili přetažení přeshraniční zaměstnanci, neboť mzda v sousedním vojvodství je dle jejich výpočtů vyšší než v našem kraji. Upřímně pochybujeme o tom, že výše uvedené kalkulace o nepřetažení polských zaměstnanců mají oporu v realitě. Obáváme se, že skladba budoucích zaměstnanců bude velmi pestrá, a nebudou to převážně občané České republiky.

Důsledky takové skutečnosti budou jistě významným zásahem do současného života nejen Dolní Lutyně, ale rovněž jeho okolí v rádech desítek kilometrů.

Bylo konstatováno, že onen blíže nespecifikovaný investor zatím deklaroval pouze to, že počítá s 80 % se zaměstnanci středoškolského vzdělání 10 % vysokoškolského vzdělání a 10 % dělnických profesí. Nesmíme opomenout fakt, že výstavba bude probíhat fázově a že slibovaná pracovní místa se mohou v čase měnit.

Nemáme také garanci, že se třeba II. fáze bude vůbec realizovat.

Zastáváme ten názor, že jak se již v minulosti ukázalo je velký zaměstnavatel bezesporu velkým přínosem, ale také potenciálně je velkým rizikem v případě že podnikatelský záměr nevyjde a dojde k ukončení výroby a tím pádem k velkému rušení pracovních míst.

Domníváme se, že by měli být podporováni stávající zaměstnavatelé a plánované prostředky na výstavbu by měly být investovány na jejich podporu, restrukturalizaci a rozvoj. A souhlasíme také s názorem ředitele firmy Netis a.s., který konstatoval, že také onen zmiňovaný investor bude mít v ruce kalkulačku a bude si počítat mzdové náklady. Z čehož vyplývá, že existuje-li v kraji platový průměr může se stát, že ani tento nový zaměstnavatel ve skutečnosti nebude nabízet vyšší mzdy, když to nebude bezpodmínečně nutné.

A druhý úhel pohledu, který zmínil, citujeme:

„Nezávidím kolegům z průmyslu, kteří musí jít do konkurence s gigantem který dostává obrovské podpory od státu na které jejich firmy nedosáhnou. Musím říci, že kdyby dostali na jednoho zaměstnaného ty podpory, které pravděpodobně půjdou k velkému investorovi, tak by se dlouhodobě zavázali, že své zaměstnance tady udrží, ba naopak, že se budou rozvíjet. Je zklamáním, že podpora tohoto zahraničního investora je obrovská. Sám za nás řeknu, když máme cca 160 zaměstnanců se mzdou blížící se průměru, tak si troufnu říct, že všichni majitelé by jako my podepsali, že i jejich děti tady těch 160 a víc zaměstnanců budou po 2 generace žít.“

Další ze zástupců místních firem upozornil, že v regionu je problém získat kvalifikované pracovníky.

„Naším cílem samozřejmě je si naše zaměstnance udržet. Vnímáme poměrně napjatou situaci v oblasti kvalifikovaných pracovníků. Nám se samozřejmě víze toho, že by tady vznikl další významný konkurent na trhu práce, jako zaměstnavateli nelíbí. Samozřejmě v extrémní situaci může nastat až ten případ, že budeme rozhodovat o tom, jestli výrobu v tomto regionu zachováme, nebo nezachováme,“ reagoval na plány ohledně gigafactory Ivo Benešovsky ze společnosti Baunit.

Z našeho pohledu tedy může dojít k situaci kdy oněch slibovaných 7300 pracovních pozic ve finální fázi nebude vytvořeno. Z tohoto pohledu si myslíme, že tak velký zásah do území na ploše 400 hektarů je neadekvátní pro nyní nejistý a negarantovaný počet zaměstnanců. Bezesporu se tím může vytrácet onen slib velkého počtu pracovních míst a blahodárný přínos pro celý Moravskoslezský kraj.

Otázky občanů k tématu

Studie slibuje kvalitní pracovní místa. Jak konkrétně zajistíte, aby místní neobsadili jen méně kvalifikované pozice?

Mohou zástupci jiných obcí potvrdit, že sliby o místní zaměstnanosti jsou obvykle výrazně nadhodnocené

Existují příklady, kdy slibovaná pracovní místa nakonec vůbec nevznikla nebo byla obsazena převážně pracovníky odjinud?

Co uděláte pro to, aby nedošlo ke zklamání jako v Holešově, kde velká část zóny zůstala nevyužitá a sliby o zaměstnanosti nebyly splněny?

Na jednání v Bohumíně jste zmínili, že pokud místní podniky v závislosti na SPP nezvýší platy nebo nebudou investovat do automatizace, tak stejně nemají šanci a ani důvod k přežití. Měly by tedy zaniknout pro dobro jednoho nového a zatím nejistého projektu?

Jakým způsobem plánovaná nabídka pracovních míst v gigafactory reflektuje očekávání mladé generace? Většina uváděných pozic předpokládá třísměnný provoz, opakující se činnosti a omezený prostor pro kreativitu či vlastní iniciativu. Domníváte se, že tento typ pracovních míst skutečně přispěje k udržení talentovaných a vzdělaných mladých lidí v kraji, nebo naopak může podpořit jejich odchod za atraktivnějšími příležitostmi jinde?

V Moravskoslezském kraji aktuálně působí přibližně 45 000 zahraničních pracovníků, přičemž se zároveň očekává jejich možný odliv – například z Polska, kde mají momentálně výhodnější pracovní podmínky. Neznačí tato situace, že problémem kraje není nedostatek pracovních míst, ale spíše nedostatek pracovní síly, případně konkurenceschopných pracovních podmínek? Jaké mohou být sociální a ekonomické důsledky tohoto vývoje pro region, zejména v souvislosti s plánovaným příchodem velkých investorů, jako je gigafactory?

V regionu se stále častěji objevují náborové příspěvky. Je to podle Vás známka nedostatku pracovních příležitostí v kraji, nebo spíše důkaz, že zde chybí dostatek kvalifikovaných pracovníků, kteří by tyto pozice mohli obsadit?

Vzhledem k moderním technologiím by měl být počet zaměstnanců výrazně nižší než u tradičních výrobních provozů, protože se očekává výrazně vyšší míra automatizace a robotizace. Jak s tímto tedy koresponduje počet zaměstnanců přesahující 7 tisíc?

Riziko závislosti na jednom velkém zaměstnavateli. V minulosti se kraj spoléhal na těžbu (OKD) nebo hutě (NH), dopady známe. Není strategií stavět na diverzitě a menších provozech, které nejsou fatální při výpadku?

Děkujeme za pozornost

budeme rádi, pokud se na nás obrátíte s dotazy

Tel.: (+420) 724 065 864

Mail: info@zachovejmepoolsi.cz

Web: www.zachovejmepoolsi.cz